

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

(wersja „skrótowa” – dla małoletnich)

Opracowanie: Elżbieta Linowska

ISBN 978-83-66865-46-4

Kopiowanie na dowolnych nośnikach, rozpowszechnianie całości lub fragmentów jest zabronione. ODN PROLEGIS Elżbieta Linowska wyraża zgodę na wykorzystanie materiałów w jednostkach oświatowych, które w sposób legalny weszły w ich posiadanie.

Prawa autorskie: ODN PROLEGIS ELŻBIETA LINOWSKA

stan prawny – listopad 2023 r.

**STANDARDY OCHRONY
MAŁOLETNICH
w Przedszkolu nr 42
im. Przyjaciół Przyrody
w Bielsku-Białej**

Opracowała: Teresa Migdał-Baran

.....
(pieczęć placówki)

„Wersja skrócona”

Wykorzystano materiały za zgodą autora wg praw autorskich:
ODN PROLEGIS ELŻBIETA LINOWSKA

Spis treści:

1. Wprowadzenie:
 - 1) W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy ochrony małoletnich”?
 - 2) Co możecie w nich znaleźć?
 - 3) Prawa dziecka - dlaczego powinniście je znać?
2. Część I – Standardy ochrony małoletnich w przedszkolu
3. Część II – Zasady postępowania w celu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

I. Zasady postępowania pracowników przedszkola

- 1) Obszar: Przestrzeganie praw dziecka przez pracowników;
- 2) Obszar: Komunikacja pracowników z małoletnimi wychowankami;
- 3) Obszar: Zakaz stosowania przez pracowników jakiegokolwiek formy przemocy wobec małoletniego, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym;
- 4) Obszar: Kontakt pracowników przedszkola z małoletnimi.

II. Zasady bezpiecznych relacji między dziećmi w przedszkolu. Zachowania niedozwolone dzieci:

- 1) Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi.
- 2) Niedozwolone zachowania małoletnich w przedszkolu.

III. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu

- 1) Korzystanie z komputerów z dostępem do Internetu;
- 2) Korzystanie z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu;
- 3) Korzystanie z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez przedszkole.

IV. Zasady ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

V. Zasady ochrony prywatności małoletniego

- 1) Zasady ochrony wizerunku małoletnich;
- 2) Zasady ochrony danych osobowych małoletnich.

4. Część III. Ścieżki postępowania małoletniego w przypadku doznawania przez niego krzywdy. Procedury interwencyjne w przedszkolu:

- 1) Rodzaj krzywdy: Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małoletniego,
- 2) Rodzaj krzywdy: Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego;
- 3) Rodzaj krzywdy: Przemoc domowa stosowana wobec małoletniego;
- 4) Rodzaj krzywdy: Nierówne traktowanie - dyskryminacja małoletniego;
- 5) Rodzaj krzywdy: Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego;
- 6) Rodzaj krzywdy: Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy;
- 7) Rodzaj krzywdy: Zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu;
- 8) Rodzaj krzywdy: Wysyłanie małoletniemu w internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych;
- 9) Wysyłanie małoletniemu w internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych;
- 10) Rodzaj krzywdy: Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunku małoletniego;

11) Rodzaj krzywdy: Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie.

5. Część IV materiał pomocniczy - Prawa dziecka, Wykaz telefonów i adresów mailowych instytucji pomocowych

I. Wprowadzenie

- ✓ W jakim celu zostały wprowadzone „Standardy ochrony małoletnich”?
- ✓ Co można w nich znaleźć?
- ✓ Prawa dziecka - dlaczego powinni je znać rodzice, nauczyciele a także dzieci?

Krzywdzenie dzieci jest niepokojącym problemem, który coraz częściej występuje we współczesnym świecie. Z różnymi formami krzywdzenia mamy również do czynienia w środowisku najbliższym dziecka – szkolnym i pozaszkolnym. W tej sytuacji konieczna jest odpowiednia reakcja szkoły czy przedszkola.

Jednym z najważniejszych celów działania przedszkola jest chronienie dziecka przed różnymi formami przemocy, przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji oraz budowanie w niej bezpiecznego i przyjaznego dziecku środowiska. Konieczność ochrony dzieci przed różnymi formami krzywdzenia wynika z przekonania, że:

- w obliczu narastającej fali przemocy i agresji wobec dzieci powinny one mieć zagwarantowane bezpieczeństwo i ochronę w przedszkolu;
- prawa dziecka powinny być przestrzegane;
- niedopuszczalne jest stosowanie wobec dzieci jakiegokolwiek formy przemocy – w każdej sytuacji, w której są bądź mogą być krzywdzeni, muszą otrzymać w przedszkolu pomoc.

Istotnym i konkretnym działaniem przedszkola na rzecz ochrony dzieci w placówce, jest stworzenie warunków do skutecznej pomocy wychowankom w sytuacjach trudnych oraz warunków do lepszego zabezpieczenia ich praw. Zadanie to realizuje bardzo ważny z punktu widzenia bezpieczeństwa dzieci dokument – „Standardy ochrony małoletnich”.¹ Jest on wyrazem troski o ochronę dzieci w sytuacjach, w których czują się skrzywdzeni.

Troskę tę rozumieć należy jako szczególną dbałość o godność oraz o dobro fizyczne i psychiczne każdego dziecka. Do jego opracowania Przedszkole nr 42 zostało zobowiązane przez państwo – uznano bowiem za pilną potrzebę wprowadzenie systemowego rozwiązania ochrony dzieci przed przemocą fizyczną i psychiczną, edukacyjną, materialną czy – *coraz powszechniejszą* – cyberprzemocą.

Dlatego też dokument ten został skonstruowany jako zbiór zasad i procedur postępowania, z których dziecko może skorzystać w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa lub podejrzenia czy przypuszczenia, że takie sytuacje mu zagrażają. „Standardy ochrony małoletnich” określają:

1. główne kierunki działań przedszkola na rzecz ochrony dzieci, zwane w dokumencie
2. „standardami”,

¹ **Standard** – norma, wymóg, kierunki działań szkoły na rzecz ochrony dzieci.

Małoletni – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

3. zasady, czyli przyjęte w przedszkolu normy postępowania pracowników przedszkola i małych dzieci, dotyczące w szczególności:
 - a) bezpiecznych relacji pracowników przedszkola z małymi dziećmi;
 - b) bezpiecznych relacji między małymi dziećmi;
 - c) korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu;
 - d) ochrony małych dzieci przed zagrożeniami z sieci.
4. Sposoby postępowania z dziećmi w sytuacjach, w których czują się krzywdzeni oraz działania przedszkola zabezpieczające dziecko przed krzywdzeniem i jego skutkami.

„Standardy ochrony małych dzieci” stanowią również istotną formę zabezpieczenia praw dzieci. W celu ochrony przed różnymi formami krzywdzenia dzieci bardzo ważna jest znajomość i przestrzeganie ich praw.

Jako osobom małym dzieciom należy się szczególna opieka i ochrona dorosłych, bo nie zawsze są w stanie same należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo. Ochrona ich praw jest zatem powinnością rodziców i wszystkich pracowników przedszkola.

Działania naruszające prawa dziecka uznaje się za równoznaczne z jego krzywdzeniem. Dzieci stają się wówczas ofiarą różnych form przemocy, np. fizycznej, psychicznej czy emocjonalnej. Łamanie praw dziecka staje się więc źródłem krzywdy, której mogą doznać lub doznają zarówno ze strony dorosłych, jak i rówieśników. Właśnie dlatego bardzo ważna staje się znajomość i przestrzeganie praw dziecka przez wszystkich członków przedszkolnej społeczności.

CZĘŚĆ I
STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Standard I.

**Dzieci, rodzice i pracownicy Przedszkola nr 42 im. Przyjaciół
Przyrody w Bielsku-Białej znają „Standardy ochrony
małoletnich”. Dokument jest dostępny i upowszechniany**

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument udostępniono, na stronie internetowej placówki
2. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej przeznaczonej dla małoletnich i zawierającej informacje dla nich istotne.
3. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie zajęć grupowych i indywidualnych, w trakcie realizowanych programów i warsztatów o charakterze edukacyjnym .

Standard II.

**Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne
i przyjazne środowisko w placówce.**

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Celem działań wszystkich pracowników przedszkola jest ochrona małoletnich wychowanków przed każdą formą krzywdzenia oraz zapewnienie im bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w placówce.
2. Pracownicy przedszkola skutecznie reagują w sytuacjach, gdy małoletni są krzywdzeni.
3. Pracownicy przedszkola zgodnie ze swoimi kompetencjami i rolami, które pełnią w placówce, czuwają nad bezpieczeństwem małoletnich przedszkolaków.

Standard III.

**Przedszkole nr 42 oferuje rodzicom/opiekunom prawnym
informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez
przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem
i wykorzystywaniem.**

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Wszyscy rodzice mają dostęp do obowiązujących w placówce „Standardów ochrony małoletnich” oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
2. Rodzice są angażowani w działania placówki prowadzone na rzecz ochrony małoletnich.
3. Przedszkole uzyskuje od rodziców/opiekunów prawnych swoich podopiecznych informacje zwrotne na temat realizacji „Standardów ochrony małoletnich”.
4. Przedszkole umożliwia rodzicom oraz opiekunom prawnym dzieci, poprzez organizację warsztatów, szkoleń, konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną dziecka przed zagrożeniami, w tym w internecie oraz z zakresu metod wychowawczych bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego dziecka.

Standard IV.**Przedszkole nr 42 zapewnia wychowankom równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.****Wskaźniki realizacji standardu:**

1. Przedszkole nr 42 oferuje dzieciom edukację w zakresie praw dziecka, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem.
2. W każdej grupie dzieci są poinformowane, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
3. W przedszkolu dostępne są dla dzieci materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w internecie (broszury, ulotki, książki).
4. W placówce omawiane są informacje dla dzieci dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V.**Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia skuteczną ochronę wychowankom.****Wskaźniki realizacji standardu:**

1. Precyzyjnie określone są sposoby postępowania pracowników w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.:
 - a) przemocy rówieśniczej,
 - b) przemocy domowej,
 - c) niedzwołonnych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d) cyberprzemocy.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia dziecka nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W przedszkolu ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej Przedszkola nr 42 oraz na tablicy ogłoszeń w budynku przedszkola.

Standard VI.**WPrzedszkolu nr 42 wzmocnione jest poczucie bezpieczeństwa wychowanków w obszarze relacji społecznych oraz ochrony przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.****Wskaźniki realizacji standardu:**

1. W przedszkolu opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.

2. W przedszkolu określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W przedszkolu opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internet oraz utrwalnymi w innej formie.
4. W przedszkolu opracowano i wdrożono procedury chroniące małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a) przemocy fizycznej
 - b) przemocy psychicznej,
 - c) przemocy domowej,
 - d) przemocy seksualnej,
 - e) cyberprzemocy.
5. W placówce opracowano i wdrożono procedurę „Niebieskie Karty”.
6. Pracownicy przedszkola realizują plan wsparcia wychowanka po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII.

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W przedszkolu prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich.
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem uczniów/wychowanków składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązanie do zachowania bezpieczeństwa użykanych danych osobowych.

Standard VIII.

Przedszkole nr 42 monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony dzieci.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane sposoby ochrony wychowanków są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. Do weryfikacji stosowanych zasad i procedur przedszkole pozyskuje opinie rodziców dzieci lub opiekunów prawnych.
3. Zasady monitoringu i kontroli standardów ochrony małoletnich w określa dyrektor placówki.

CZEŚĆ II

ZASADY POSTĘPOWANIA W CELU OCHRONY MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM

1. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI PRACOWNIKÓW PRZEDSZKOLA Z MAŁOLETNIAMI

Zasady ogólne:

1. Pracownicy dbają o bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w przedszkolu.
2. Pracownicy wspierają wychowanków w pokonywaniu trudności, uwzględniając ich umiejętności rozwojowe oraz możliwości wynikające z niepełnosprawności/specjalnych potrzeb edukacyjnych.
3. Pracownicy podejmują wobec dzieci działania wychowawcze, mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw – wyrażanie emocji w sposób niekrzywdzący innych, niwelowanie zachowań agresywnych, promowanie zasad „dobrego wychowania.
4. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników Przedszkola nr 42, stażystów i wolontariuszy.

❖ **Obszar: Przestrzeganie praw dziecka**

Pracownicy przedszkola

1. Przestrzegają praw dziecka/człowieka i chronią je.
2. Upowszechniają wiedzę o prawach dziecka - podejmują problematykę praw człowieka/ dziecka na zajęciach dydaktyczno-wychowawczych oraz w trakcie innych działań przedszkola – zgodnie z programem nauczania.
3. Zapewniają małym swobodny dostęp do zajęć.
4. Nie ograniczają im dostępu do zajęć, zabawy, pomocy dydaktycznych np. przez wyproszenie ich z sali, niewpuszczenie do sali z jakiegokolwiek powodu.
5. Udzielają małym pomocy w zabawie i nauce/pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub umożliwiają im dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
6. Nie ujawniają spraw omawianych na posiedzeniu rady pedagogicznej, które mogą naruszać dobro osobiste małego lub ich rodziców.
7. Nie rozpowszechniają informacji dotyczących rodziny danego dziecka np. wykształcenie rodziców, ewentualne problemy rodzinne (np. alkoholizm, narkomania, rozwód).
8. Nie upubliczniają i nie rozpowszechniają informacji o życiu prywatnym małych i nie zdradzają tajemnicy ich korespondencji - także jeśli chodzi o SMS-y, wiadomości e-mail czy inne wysłane drogą elektroniczną.
9. Szanują prawo małych do prywatności – jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, w celu ochrony danego dziecka, wyjaśniają mu to najszybciej, jak to jest możliwe.
10. Nie ujawniają informacji wrażliwych dotyczących małego osobom nieuprawnionym (wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej).
11. Nie utrwalają wizerunku małego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych lub przedszkola, jeśli przedszkole nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych .
12. Nie dokonują zatrzymywania jakiegokolwiek własności dziecka, np. zabawek, telefonu.
13. Nie dokonują przeszukania, bez zgody dziecka jego plecaka i innych rzeczy – nie mają tu znaczenia intencje ani nawet istnienie przesłanek wskazujących, że dziecko posiada niedozwolone przedmioty lub substancje.

14. Zapewniają małym realizację prawa do odpoczynku, czasu wolnego i zabawy - do uczestniczenia w zabawach i zajęciach rekreacyjnych dostosowanych do ich wieku.
15. W trosce o ochronę zdrowia dziecka czuwają nad ich bezpieczeństwem w czasie zajęć, zabaw, wyjść poza budynek i poza teren przedszkola.
16. W czasie pobytu małych w przedszkolu zapewniają im warunki ochrony przed przemocą, uzależnieniami oraz innymi przejawami patologii społecznej.
17. Dają dzieciom gwarancję nietykalności cielesnej - nie stosują wobec nich żadnych form przemocy.
18. Szanują godność wychowanków.
19. Równo traktują dzieci, niezależnie od wyznawanej przez nich religii lub światopoglądu, pod warunkiem, że nie naruszają nimi moralności, praw i wolności innych osób oraz porządku i bezpieczeństwa publicznego.
20. Oceniają dzieci sprawiedliwie i obiektywnie, zgodnie z ustalonymi w placówce zasadami - bez względu na wygląd zewnętrzny dzieci, status rodzinny czy status samego dziecka (np. dobry – słaby).
21. Doceniają i szanują wkład dzieci w podejmowane działania i traktują ich równo bez względu na ich płeć, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy. Unikają faworyzowania dzieci oraz wszelkich przejawów dyskryminacji.
22. Konstruktywnie rozwiązują konflikty małych z personelem i rówieśnikami. Przyznają małym prawo dowiedzenia/uzasadnienia swoich racji w sytuacji konfliktu.
23. Udzielają dzieciom informacji o zapadających w przedszkolu decyzjach dotyczących ich, np. o karze, nagrodzie, ocenie.
24. Informują dzieci o tym, jakie w przypadku naruszenia praw dziecka i zasad obowiązujących w przedszkolu, przysługują im prawa oraz środki i procedury.

❖ **Obszar: Komunikacja pracowników Przedszkola nr 42 z małymi**

Zasady komunikacji pracowników z dziećmi:

Pracownicy Przedszkola nr 42

1. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów małych.
2. Dają małym prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
3. Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małych..
4. Nie obrzucają małych wyzwiskami, nie wyśmiewają i nie ośmieszają go, np. stosując ośmieszające małego przezwiska i zdrobnienia.
5. Nie wytykają błędów małych w sposób, który ich rani.
6. Nie grożą małym., nie wyrażają dezaprobaty wobec ich zachowania czy postępów w nauce w sposób uwłaczający godności i poczuciu własnej wartości dzieci.
7. Nie reagują złością, sarkazmem na zachowanie małych lub ich postępy w nauce, nie dowcipkują i nie żartują z małych w sposób, który obniża ich poczucie własnej wartości.
8. Krytykują zachowanie małych w taki sposób, aby nie czuł się zraniony, zmuszony do obrony czy do kontrataku.
9. Nie podnoszą głosu na małych, nie krzyczą na nich w sytuacji innej niż wynikająca z potrzeby zapewnienia im bezpieczeństwa.
10. W procesie rozwiązywania konfliktu dbają o komunikację dającą małym poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą ich od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla nich krzywdzące i rodzi u małych poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
11. Metody dyscyplinowania małych dobierają adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju. Metody te nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej małych (zakaz stosowania kar fizycznych).

12. Wyjaśniają małoletnim, za co i dlaczego został ukarany.

❖ **Obszar: Zakaz stosowania przez pracowników Przedszkola nr 42 jakiegokolwiek formy przemocy wobec małoletniego, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym**

Pracownicy przedszkola

1. Nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Wszyscy małoletni są przez nich traktowani sprawiedliwie. Pracownicy przedszkola nie dzielą dzieci i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
2. Nie wykorzystują wobec małoletnich relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
3. Nie stosują żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletnich, np.: zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, bicie, popychanie, szturchanie, ograniczenie swobody ruchu, szczypanie, klapsy, pociągnięcie za włosy, bicie przedmiotami, wykręcanie rąk.
4. Nie stosują żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletnich., np. takiej jak:
 - a) izolowanie, pomijanie, obniżanie statusu małoletniego w grupie,
 - b) stygmatyzowanie małoletnich z powodu ich zdrowia, osiągnięć edukacyjnych, wyglądu czy sytuacji majątkowej,
 - c) wyszydzanie małoletnich., wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, wyzywanie, grożenie,
 - d) nadmierne, wygórowane wymagania, zbyt surowe oceny, zastraszanie uczniów, obrażanie ich godności, stosowanie kar niewspółmiernych do win,
 - e) agresywne wypowiedzi, komentarze i ataki na czatach, komunikatorach i forach internetowych.;
 - f) umieszczanie obraźliwych, ośmieszających uczniów rysunków, zdjęć i filmów;
 - g) rozpowszechnianie wszelkich nieprawdziwych, poniżających uczniów materiałów,
 - h) cyberstalking – śledzenie w sieci poczynań małoletnich. i upublicznianie ich.
5. Nie stosują naruszających godność małoletnich. wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązują w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
 - a) nie czynią komentarzy na temat ciała/wyglądu/ubioru z podtekstem seksualnym,
 - b) nie stosują dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - c) nie stosują wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów,
 - d) nie piszą do uczniów wulgarnych lub dwuznacznych smsów, e-maili,
 - e) nie publikują żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o małoletnich. i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, bez zgody zainteresowanych stron,
 - f) nie wdają się w prywatne rozmowy małoletnich w mediach społecznościowych, nie zamieszczają komentarzy i nie udostępniają zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście, które mogłyby wyrządzić krzywdę/
6. Nie naruszają nietykalności osobistej małoletnich.
7. Nie zachowują się wobec małoletnich w sposób niestosowny, poufały, dwuznaczny.
8. Nie zmuszają dzieci do odbycia jakiegokolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
9. Nie prowokują nieodpowiednich kontaktów z przedszkolakiem.
10. Informują dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji lub pomocy.

11. Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie dziecka zapewniają obecność innej osoby dorosłej lub na życzenie dziecka - innego dziecka.
12. Stale nadzorują wychowanków, każdorazowo upewniając się, że warunki wyjazdów i wycieczek organizowanych przez przedszkole, rozgrywek i meczów wyjazdowych są bezpieczne.
13. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, unikają innego kontaktu fizycznego z małoletnim niż niezbędny.

❖ **Obszar: Kontakt pracowników przedszkola z małoletnimi**

Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach edukacyjnych lub wychowawczych

1. Kontaktując się z dzieckiem, pracownicy traktują ich podmiotowo.
2. Kontakt pracowników z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
3. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.
4. Pracownicy nie zapraszają dzieci do swojego miejsca zamieszkania, nie spotykają się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
5. Pracownicy nie nawiązują kontaktów z przedszkolakami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktują się z nimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
6. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny), a rodzice/opiekunowie prawni dziecka muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
7. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi dla pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

2. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI W PRZEDSZKOLU. ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE MAŁOLETNIOM.

2.1 Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Dzieci mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku przedszkolnym. Nauczyciele i personel Przedszkola nr 42 chronią dzieci i zapewniają im bezpieczeństwo.
2. Dzieci mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie Przedszkola nr 42.
3. Dzieci uznają prawo innych dzieci do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych dzieci – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennost.
4. Zachowanie i postępowanie dzieci wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/ wartości osobistej. Dzieci są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.

5. Kontakty między dziećmi cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu *proszę, dziękuję, przepraszam*, uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Dzieci budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Dzieci okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą dzieci nie zachowują się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
9. Dzieci mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród dzieci nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Dzieci nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych dzieci.
11. Dzieci mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników przedszkola o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli dziecko jest świadkiem stosowania przez inne dziecko/dzieci jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszystkie dzieci znają obowiązujące w przedszkolu procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych dzieci, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w przedszkolu zwrócić o pomoc.
14. Jeśli dziecko stało się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w przedszkolu pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

2.2. Niedozwolone zachowania małoletnich w przedszkolu

1. Stosowanie agresji i przemocy wobec dzieci/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - ✓ bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - ✓ wymuszenia;
 - ✓ napastowanie seksualne;
 - ✓ nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - ✓ fizyczne zaczepki;
 - ✓ zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - ✓ rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - ✓ obelgi, wyzwiska
 - ✓ wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary;
 - ✓ bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - ✓ plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary
 - ✓ groźby;
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - ✓ poniżanie;

- ✓ wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
 - ✓ pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - ✓ wulgarne gesty;
 - ✓ śledzenie/szpiegowanie;
 - ✓ obraźliwe SMSy i MMSy;
 - ✓ wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - ✓ telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające);
 - ✓ niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary;
 - ✓ straszenie;
 - ✓ gapienie się;
 - ✓ szantażowanie.
2. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w przedszkolu lub grupie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do przedszkola ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
 3. Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali zabaw. Wyjście bez zezwolenia poza teren przedszkola w trakcie zabaw w ogrodzie lub wprost z sali zabaw.
 4. Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
 5. Niewłaściwe zachowanie podczas spacerów, wycieczek szkolnych np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.
 6. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
 7. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
 8. Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w przedszkolu lub poza nią.
 9. Używanie wulgaryzmów w przedszkolu i poza nią.
 10. Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności przedszkola.
 11. Kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności przedszkola.
 12. Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od kolegów.
 13. Wysługiwanie się innymi dziećmi w zamian za korzyści materialne.
 14. Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
 15. Szykanowanie dzieci lub innych osób w przedszkolu z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
 16. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
 17. Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
 18. Aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w przedszkolu.
 19. Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych dzieci/osób bez ich zgody.
 20. Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
 21. Stosowanie wobec innych dzieci/innych osób różnych form cyberprzemocy.

❖ **Obszar: Korzystanie przez małoletnich z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu**

Zasady korzystania z komputerów z dostępem do Internetu:

1. Infrastruktura sieciowa przedszkola umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.

2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie przedszkola jest zainstalowane i oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, anty-spamowe i firewall.
4. Na terenie przedszkola dostęp dziecka do Internetu możliwy jest tylko pod nadzorem nauczyciela na zajęciach i w zabawie,
5. Dzieci korzystają z komputera **tylko** pod opieką nauczyciela.
6. Korzystanie z multimediów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu

1. Dziecko nie ma prawa do korzystania na terenie Przedszkola nr 42 z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych.
2. Przez pojęcie „telefon komórkowy” rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.
3. Przez pojęcie „inne urządzenia elektroniczne” rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
4. Dzieci nie przynoszą do przedszkola telefonów komórkowych oraz inny sprzęt elektronicznych, nawet za zgodą rodziców.
5. Przedszkole nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu przynieszonego przez dziecko.
6. Dzieci nie mogą korzystać w celach prywatnych z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć edukacyjnych, opiekuńczych, treningów, uroczystości, a także zajęć pozalekcyjnych organizowanych na terenie szkoły.
7. Dziecko nie ma prawa włączyć telefonu.
8. **Na terenie przedszkola obowiązuje zakaz korzystania z Internetu za pośrednictwem telefonu komórkowego.** Zakaz nie dotyczy sytuacji edukacyjnych, które wynikają z organizacji oraz przebiegu zajęć lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela.
9. Telefony i inne urządzenia elektroniczne (np. tablety) można wykorzystywać podczas zajęć lekcyjnych w celach dydaktycznych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia.
10. Na terenie przedszkola zakazuje się dzieciom filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
11. Powyższe nie dotyczy wydarzeń publicznych odbywających się w przedszkolu, w tym uroczystości, przez pracowników przedszkola lub wybranych rodziców.
12. W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć edukacyjnych oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora przedszkola lub nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne.
13. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.

Zasady korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych podczas wyjść, wycieczek edukacyjnych organizowanych przez przedszkole.

1. Każdorazowo decyzję o zabraniu tylko przez wychowawców na wycieczkę telefonów komórkowych i/lub innych urządzeń elektronicznych podejmuje kierownik/opiekun wycieczki.

2. Nie istnieje możliwość zabrania telefonu i/lub innego urządzenia elektronicznego na wycieczkę, wyjście edukacyjne, spacer przez dziecko.
3. Podczas wyjść zorganizowanych przez przedszkole (teatr, kino, muzeum, zwiedzanie z przewodnikiem, zajęcia w terenie, konkursy, zawody sportowe itp.) dziecko nie może zabrać telefonu.

❖ **Obszar: Ochrona małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci**

Zasady ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Przedszkole ma obowiązek podejmować działania zabezpieczające dzieci przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
2. Pod pojęciem „treści szkodliwe i zagrożenia z sieci” rozumiane są:
 - ✓ treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (porno- grafia, treści obrazujące przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkoty- ków,
 - ✓ treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku dzieci do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
 - ✓ różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew je- go woli.
3. Podstawowe działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci:
 - a) monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sie- ciowej; stosowanie filtrów antyspamowych,
 - b) instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze, z których korzystają pracownicy i dzieci oraz aplikacji filtrujących do usług sieciowych, które analizują przepływające dane i są w stanie zablokować dostęp do podejrzanych lokalizacji niezależnie od tego, czy przyłączony komputer wyposażono w odpowiednie narzę- dzie, czy też nie,
 - c) edukacja medialna – dostarczanie dzieciom wiedzy i umiejętności dotyczących po- sługiwania się technologią komunikacyjną,
 - d) prowadzenie systematycznych działań wychowawczych (integracja zespołu klaso wego, budowanie dobrych relacji pomiędzy uczniami, wprowadzanie norm gru powych; odróżnianie dobra od zła)
 - e) prowadzenie działań profilaktycznych propagujących zasady bezpiecznego korzy- stania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych,
 - f) włączenie rodziców dzieci w działania przedszkola na rzecz zapobiegania cyber- przemocy - poinformowanie ich o polityce Przedszkola nr 42 w zakresie reagowa- nia na cyberprzemoc; edukacja na temat cyberprzemocy i zagrożeń z sieci: warsz- taty, szkolenia dla rodziców, udostępnianie materiałów i publikacji, w tym poleca- nie i wskazywanie sposobów instalowania ochrony rodzicielskiej,
 - g) podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienie niebezpiecznych treści,
 - h) określenie procedury wskazującej osoby w przedszkole, do których należy się zwrócić oraz działania, które należy podjąć w sytuacji znalezienia niebezpiecz- nych treści na komputerze lub zjawiska doświadczonej/ zaobserwowanej cyber- przemocy.

❖ **Obszar: Ochrona prywatności małoletniego**

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

1. Przedszkole uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka, zgodnie z obowiązującym prawem.
2. Upublicznianie wizerunku dziecka do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
4. Ochrona wizerunku małoletnich utrwalanych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.

Zasady ochrony danych osobowych małoletnich

1. W placówce opracowano zasady przetwarzania danych osobowych oraz zasady zachowania bezpieczeństwa przetwarzania.
2. Dyrektor przedszkola wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
3. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.

.....

CZĘŚĆ III

ŚCIEŻKI POSTĘPOWANIA MAŁOLETNIEGO W PRZYPADKU DOZNAWANIA PRZEZ NIEGO KRZYWDY (procedury interwencyjne w przedszkolu)

Rodzaj krzywdy

Znęcanie się, przemoc fizyczna, słowna, psychiczna stosowane wobec małego

Opis sytuacji:

Ktoś przez DŁUŻSZY CZAS stosuje wobec dziecka przemoc lub jest agresywny, nęka dziecko w różny sposób, znęca się nad nim, np. stosuje:

Przemoc fizyczną: atak, napastowanie seksualne, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, fizyczne zaczepki lub dokuczanie, zmuszanie innej osoby do robienia nieprzyjemnych rzeczy, rzucanie w kogoś przedmiotami.

Przemoc słowną: obelgi, bezpośrednie obrażanie ofiary, plotki i obraźliwe żarty, groźby. Przemoc słowna może być także wymierzona w rodzinę i w przyjaciół ofiary po to, aby jeszcze bardziej jej dokuczyć.

Przemoc psychiczną: poniżanie, wykluczanie/izolacja/milczenie, obraźliwe pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu), wulgarnie gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. „pokojach do czatowania” (które z reguły są anonimowe w odróżnieniu od SMS-ów, pochodzących z konkretnych telefonów); telefony i e-maile (zawierające groźby, poniżające, wulgarnie, zastraszające); niszczenie rzeczy należących do ofiary; straszenie; gapienie się; szantażowanie.

Ścieżka postępowania małego

1. Jeśli nie czuje się bezpiecznie, powiedzieć winno o tym wychowawcy. Przedstawia mu sytuację, jeśli ma świadków przemocy stosowanej wobec siebie, informuje o tym nauczyciela. Prosi o reakcję, wsparcie i pomoc. Informuje także rodziców o tym, co Go spotyka.
2. Nauczyciel (wychowawca), do którego się zgłosi, podejmie działania, mające na celu wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Działania te może podjąć we współpracy z rodzicami, jeśli wyrażą oni wolę uczestniczenia w postępowaniu wyjaśniającym.

Działania przedszkola:

Przedszkole nr 42, zgodnie ze swoim statutem, bezzwłocznie podejmie działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika przedszkola, który zaobserwował fakt jakiegokolwiek przemocy czy agresji lub został o nim poinformowany, jest przerwanie tego zachowania.

3. Po wyjaśnieniu okoliczności i ustaleniu rodzaju zachowań przemocowych wobec dziecka, wysłuchaniu wyjaśnień ich sprawcy / sprawców przemocy, wychowawca podejmie stosowne, zgodne ze statutem szkoły, działania.

Działania przedszkola:

Wobec dziecka przejawiającego zachowania agresywne stosuje się określone konsekwencje przewidziane w statucie przedszkola.

4. Jeśli dziecko będzie potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego - prosi o rozmowę z pedagogiem szkolnym lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufa).

Działania przedszkola:

Pedagog lub psycholog może dziecku udzielić pomocy psychologicznej oraz wskazać, jak należy radzić sobie w tego typu sytuacjach. Pomocy tej udzielać Mu może systematycznie, dopóki będzie Mu ona potrzebna.

5. Jeśli sytuacja nie ulegnie zmianie i w dalszym ciągu ktoś będzie się nad dzieckiem znęcał, ponownie dziecko informuje o tym wychowawcę oraz swoich rodziców. Wspólnie z wychowawcą i rodzicami możesz też przedstawić sprawę dyrektorowi lub wicedyrektorowi przedszkola, który zastosuje kolejne, przewidziane prawem przedszkola, konsekwencje wobec sprawcy/sprawców przemocy.

Działania przedszkola:

W przypadku poważnego naruszenia nietykalności osobistej dyrektor przedszkola zgłasza sprawę agresji fizycznej na policję w celu wyciągnięcia konsekwencji prawnych wobec agresora.

6. W przypadku ciągłego, uporczywego znęcania się nad dzieckiem oraz nieskutecznej reakcji przedszkola na działania sprawcy, rodzice mogą zgłosić ten fakt do kuratorium oświaty, które podejmie działanie wyjaśniające.

Rodzaj krzywdy

Celowe zniszczenie lub kradzież rzeczy małoletniego

Ktoś (osoba znana lub nieznana) okradł dziecko, przywłaszczył sobie rzecz, która należała do dziecka. Ktoś celowo zniszczył rzeczy należące do dziecka.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Dziecko powinno zgłosić zdarzenie kradzieży lub zniszczenia Jego rzeczy wychowawcy lub innemu nauczycielowi - przedstawia mu, kiedy, gdzie i w jakich okolicznościach to się stało. Informuje o ewentualnych świadkach zdarzenia.
2. Dziecko mówi o tym zdarzeniu swoim rodzicom.
3. O zaistniałym zdarzeniu dziecko może opowiedzieć pedagogowi szkolnemu, który zgodnie z potrzebami dziecka, udzieli mu wsparcia pedagogiczno-psychologicznego lub inną formę pomocy.

Działania przedszkola:

1. *Wychowawca informuje rodziców, pedagoga oraz dyrektora przedszkola o zaistniałym zdarzeniu.*
2. *Przekazuje tę informację również rodzicom dziecka.*
3. *Wychowawca przeprowadza rozmowę ze świadkami – jeśli tacy są wskazani.*
4. *Jeżeli sprawca celowego zniszczenia lub kradzieży rzeczy dziecka został ustalony lub wskazany, przedszkole informuje o tym rodziców dziecka; wychowawca i pedagog szkolny zgodnie ze statutem podejmują działania wyjaśniające zaistniałą sytuację oraz informują o nich i ich wyniku rodziców sprawcy.*
5. *Przedszkole zgodnie ze swoim statutem stosuje wobec sprawcy czynu środki dyscyplinujące. Zobowiązuje też sprawcę do oddania dziecku skradzionej rzeczy lub w ugodnieniu z jego rodzicami - do ewentualnego pokrycia kosztów skradzionej lub zniszczonej rzeczy.*
6. *Jeśli w wyniku postępowania wyjaśniającego nie jest możliwe ustalenie sprawcy kradzieży, przedszkole informuje rodziców dziecka o kradzieży lub zniszczeniu należących do dziecka rzeczy oraz przekazuje rodzicom informację o możliwości zgłoszenia tego faktu policji.*

Przemoc domowa – to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające twoje prawa lub dobra osobiste, w szczególności:

1. narażające dziecko na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
2. naruszające twoją godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną – np. namawianie lub zmuszanie dziecka przez dorosłego do uczestniczenia w prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
3. powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym dziecka, wywołujące jego cierpienie,
4. istotnie naruszające Twoją prywatność lub wzbudzające u Ciebie poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia.

Pamiętaj!

1. *Jeżeli dziecku dzieje się w domu jakakolwiek krzywda, może poinformować o tym pracownika przedszkola, do którego ma zaufanie. Podejmie on stosowne, zgodne z zakresem swoich kompetencji działania, mające na celu Jego ochronę.*
2. *Jeśli jednak nauczyciel lub inni pracownicy przedszkola zauważą w zachowaniu i wyglądzie dziecka symptomy i oznaki stosowanej wobec Niego przemocy domowej, to mimo że tego nie ujawnił, mają obowiązek podjąć chroniące dziecko działania i/lub zgłosić to do instytucji, które udzielą Mu zgodnej z prawem pomocy.*

Ścieżka postępowania małego

1. Może ujawnić wychowawcy lub innemu pracownikowi przedszkola, do którego ma zaufanie, że dzieje Mu się krzywda i poprosić go o pomoc w tej trudnej dla Niego sytuacji.
a) Może wystąpić również przypadek, że nauczyciel obserwując Cię, podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone, chociaż mu tego nie zgłosiło. W tej sytuacji wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem oraz Jego rodzicami/prawnymi opiekunami, w celu zweryfikowania podejrzeń.

Działania przedszkola:

Każdy pracownik Przedszkola nr 42 ma obowiązek troszczyć się o dobro i ubezpieczenie dziecka i udzieli Mu pomocy, zgodnie ze swoimi kompetencjami.

2. Po uzyskaniu informacji od dziecka wychowawca podejmie interwencję w Jego sprawie: wspólnie z pedagogiem zbiorą od dziecka informacje na temat krzywdy, której doświadczyłeś – ustalą jej formy i okoliczności. Rozmowa z dzieckiem będzie podstawą do oceny stopnia zagrożenia Twojego bezpieczeństwa.

Pamiętać należy, że dziecko może opowiadać o tym, co się wydarzyło, swobodnie - opowiada o zachowaniu sprawcy i swoich odczuciach. Nie musi być zachowana kolejność wydarzeń. Wychowawca i pedagog dadzą Mu czas na wypowiedzenie się i nie będą Go korygować. Żeby uzyskać jak najwięcej informacji, mogą dziecku zadać dodatkowe pytania.

Działania przedszkola:

W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka lub potwierdzenia się podejrzeń, że jest krzywdzone, wychowawca zgłasza problem pedagogowi specjalnemu, psychologowi. Pedagog specjalny, po dokładnym rozpoznaniu sprawy, dokonuje oceny zdarzeń i zawiadamia o nich dyrektora przedszkola..

3. Dziecko rozmawia też o swojej sytuacji, o tym, co czuje i przeżywa z pedagogiem lub/i psychologiem. Udziela oni dziecku wsparcia w tej trudnej dla Niego sytuacji oraz uwzględniając Jego potrzeby, wspólnie z rodzicami zaplanują działania, które zapewnią Mu ochronę przed krzywdzeniem.

Działania przedszkola:

- 1) *Wspólnie z rodzicami dziecka (lub jednym z nich, tym, który Go nie krzywdzi) pedagog wraz z wychowawcą planują konkretne działania zapewniające Ci ochronę.*
2) *Przedszkole zapewni dziecku opiekę i pomoc psychologiczną. Może także skierować dziecko na terapię psychologiczną, gdy będzie potrzebować długotrwałego i profesjonalnego wsparcia psychicznego.*

Uwaga!

- 1) *Gdyby zaplanowane przez przedszkole działania nie były wystarczające do zapewnienia pomocy dziecku, której potrzebuje, pedagog szkolny nawiązuje współpracę z instytucjami pomocowymi, np. dzielnicowym, specjalistą ds. nieletnich, pracownikiem socjalnym.*
2) *W sprawach trudnych lub związanych z popełnieniem przestępstwa, pedagog powiadamia specjalistę ds. nieletnich oraz sąd rodzinny.*
3) *W sytuacjach bezpośrednio zagrażających zdrowiu lub życiu dziecka, pedagog powiadamia policję lub prokuraturę rejonową.*

Pamiętaj!

- 1) *Każde zachowanie o charakterze przemocowym, również seksualnym, wobec osoby małoletniej jest przestępstwem. Przedszkole ma obowiązek zgłosić sprawę wykorzystywania seksualnego osoby małoletniej na policję.*
2) *Sposób postępowania w sytuacji krzywdzenia małoletnich określa procedura „Niebieskiej Karty” – polega ona na podejmowaniu interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się wg ustalonych zasad prawnych.*
3) *Do wszczęcia procedury „Niebieskie karty” nie jest konieczna pewność występowania przemocy, wystarczy jej uzasadnione podejrzenie.*

Rodzaj krzywdy

Nierówne traktowanie – dyskryminacja dziecka małoletniego

Dyskryminacja to nierówne, gorsze traktowanie kogoś ze względu na jakąś cechę. Powodem dyskryminacji są najczęściej: płeć, wiek, rasa, niepełnosprawność, orientacja seksualna, cechy fizyczne, religia, przynależność do grupy etnicznej, narodowej lub społeczno-kulturowej, przekonania polityczne lub inne przekonania, a także status materialny i pochodzenie społeczne. Przejawy dyskryminacji:

Ktoś wyśmiewa się, drwi, szydzi, prześladuje dziecko z powodu Jego wyglądu, zachowania, poglądów, pochodzenia, statusu materialnego, płci, orientacji seksualnej lub z jakiegokolwiek innej przyczyny.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Dziecko może porozmawiać z nauczycielem, któremu ufa lub wychowawcą - opowie szczerze o tym, czego, z jakiego powodu i od kogo doświadczyło. To trudna dla dziecka sytuacja, więc trzeba go przekonać by nie obawiał się poprosić nauczyciela o pomoc i interwencję w tej sprawie.

2. Poinformować powinno także swoich rodziców o całej sytuacji, przedstawić im wszystkie okoliczności zdarzenia.
3. Zasięgnąć może porady pedagoga specjalnego lub psychologa – może opowiedzieć mu o swoich obawach, przeżyciach i odczuciach. Pedagog lub/i psycholog zgodnie z potrzebami dziecka udzieli Mu pomocy pedagogiczno-psychologicznej.
4. Jego rodzice i dziecko mogą zwrócić się o pomoc także do organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką praw dziecka/ praw człowieka.
5. W przypadku nieotrzymania pomocy ze strony przedszkola, rodzice dziecka mogą zgłosić sprawę do właściwego kuratorium oświaty i następnie do Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka.

Działania przedszkola:

1) Placówka powinna zapewnić dzieciom możliwości rozwoju w bezpiecznej atmosferze, wolnej od jakiegokolwiek dyskryminacji, dlatego też jest zobowiązana do działań antydyskryminacyjnych.

2) Wychowawca i pedagog podejmują działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, zmierzające do określenia jego znaczenia dla dziecka oraz ustalenia sprawcy/sprawców. Informują o zdarzeniu dyrektora przedszkola.

- Po ustaleniu sprawców poinformują o tym ich rodziców.
- Przedszkole po wysłuchaniu sprawcy, uwzględniając wagę czynu oraz motywację sprawcy do popełnienia takiego czynu, stosuje określone w statucie środki dyscyplinujące sprawcę. Poinformuje o nich rodziców sprawcy.

Rodzaj krzywdy

Stosowanie wobec małoletniego cyberprzemocy

Cyberprzemoc ma miejsce wtedy, gdy doświadczyłeś przemocy w sieci w jakiegokolwiek formie - nękania, straszenia, szantażowania z użyciem sieci, publikowania lub rozsyłania ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz gdy ktoś podszywa się w sieci pod dziecko wbrew Jego woli.

Ścieżka postępowania małoletniego

1. Postaraj się zabezpieczyć dowody przemocy w sieci stosowanej wobec dziecka.
2. Zgłoś ten fakt wychowawcy.
Działania przedszkola:
Nauczyciel wysłucha dziecko, przeanalizuje dowody, które będą dostarczone. Jeśli dziecko czy rodzice będą mieć kłopot z zabezpieczeniem dowodów w sieci, nauczyciel lub rodzice poproszą o pomoc specjalistę.
3. Jeśli masz świadków doświadczanej przez dziecko cyberprzemocy, powiedz im o tym nauczycielowi. Identyfikacja sprawcy często jest możliwa dzięki zebranym materiałom – wynikiem rozmów z osobą zgłaszającą, z ofiarą cyberprzemocy, analizie zebranych dowodów z sieci.
4. Wychowawca wspólnie z dzieckiem czy rodzicami oceni, czy zdarzenie wyczerpuje znamiona cyberprzemocy, czy jest np. niezbyt udanym żartem.
Działania przedszkola:
Po dokonaniu analizy dowodów i ustaleniu okoliczności cyberprzemocy wychowawca podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy cyberprzemocy. Wobec sprawcy cyberprzemocy będą zastosowane określone środki dyscyplinujące.

5. Wychowawca może też o zaistniałym zdarzeniu cyberprzemocy poinformować nawet policję - decyzję w tej sprawie podejmie wspólnie z rodzicami i dyrektorem przedszkola.

Działania przedszkola:

Wystąpienie cyberprzemocy nie jest jednoznaczne z koniecznością zaangażowania policji i sądu rodzinnego. Placówka powinna powiadomić odpowiednie służby, gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki. a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.

Jeśli dziecko będzie potrzebować dodatkowego wsparcia emocjonalnego, proponujemy rozmowę z pedagogiem lub psychologiem (lub innym nauczycielem, któremu ufa).

Pamiętaj:

1) Dziecko nie jest winne zaistniałej sytuacji i nikt nie ma prawa zachowywać się wobec niego w ten sposób;

2) Pomoc, którą otrzyma ze strony grona pedagogicznego, nie kończy się w momencie zakończenia procedur ustalenia sprawcy i zastosowania wobec niego środków dyscyplinujących. Nauczyciele będą w sposób szczególny czuwać nad bezpieczeństwem dziecka i zwracać uwagę, czy nie są podejmowane wobec Niego dalsze działania przemocowe. Będą również pomagać dziecku w radzeniu sobie z tą trudną dla Niego sytuacją.

Rodzaj krzywdy

Zagrożenie bezpieczeństwa małoletniego w wyniku sekstingu

Seksting polega na wysyłaniu innym osobom przez internet lub telefon swoich intymnych zdjęć lub filmów. Jest to niebezpieczne zjawisko, ponieważ raz wysłane treści mogą zostać zapisane i użyte w dowolny sposób. Mogą też trafić w ręce niepowołanych osób i stają się narzędziem cyberprzemocy: szantażu czy zastraszania osoby, która się na nich znajduje. Mogą zostać przesłane innym osobom bez zgody osoby, która się na nich znajduje.

Rodzaje sekstingu:

1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej.
2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie.
3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy.

Ścieżka postępowania małoletniego

Jeśli dziecko czy rodzice dziecka lub opiekunowie prawni uznają, że Ono jest ofiarą sekstingu:

1. Dziecko powiedzieć może o nim dokładnie rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi przedszkola, któremu ufasz.
2. Zbierz i zabezpiecz dowody dostępne w formie elektronicznej - przesyłane zdjęcia, zrzuty ekranów portali, w których opublikowano zdjęcia. Dzięki nim możliwa będzie identyfikacja sprawcy. Ponieważ seksting jest karalny, skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie.
3. Przekaż zebrane materiały wychowawcy.

Działania przedszkola:

1) Zostanie przeprowadzona analiza dowodów oraz postępowanie mające na celu

ustalenie sprawcy. Jeżeli niektóre z tego typu materiałów rozestanych do większej liczby osób zostaną uznane za pornograficzne, dyrektor przedszkola ma obowiązek zgłoszenia incydentu na policję.

2) Pedagog specjalny lub/i psycholog biorąc pod uwagę dobro dziecka, poinformują o zdarzeniu Jego rodziców.

3) Jeżeli celem sprawcy było upokorzenie dziecka, sprawca/sprawcy zostaną wezwani do dyrekcji przedszkola, jeśli są to osoby znane dyrektorowi. Przedstawione zostaną sprawcom dowody, okoliczności zdarzenia, konsekwencje, jakimi skutkuje takie zachowanie. Wobec sprawców zostaną wyciągnięte konsekwencje prawne. Dyrektor powiadomi odpowiednie służby o zdarzeniu.

4. W sytuacji każdego rodzaju sekstingu dziecko zostanie otoczony przez przedszkole opieką psychologiczno-pedagogiczną. Rozmowa na temat samego zdarzenia czy identyfikacji potencjalnego sprawcy będzie realizowana w warunkach komfortu psychicznego dla dziecka – ofiary sekstingu, z szacunkiem dla Jego indywidualności i przeżytego stresu.
5. Jeżeli dziecko i Jego rodzice uznają, że pomoc przedszkola jest niewystarczająca, można poprosić pedagoga specjalnego o podjęcie decyzji o skierowaniu dziecka np. do placówki specjalistycznej na terapię psychologiczną, w uzgodnieniu z rodzicami.

Rodzaj krzywdy

Wysyłanie małoletniemu w Internecie treści szkodliwych, nielegalnych i niepożądanych

Są to treści, które mogą wywołać u dziecka negatywne emocje i które promują czy też po prostu przedstawiają niebezpieczne albo niezgodne z prawem zachowania.

Ścieżka postępowania małoletniego

Jeżeli ktoś wysyła Ci w Internecie treści nawołujące do samookaleczeń, samobójstw, zachowań szkodliwych dla zdrowia, treści dyskryminacyjne, promujące wrogość, nienawiść, treści pornograficzne dostępne bez żadnego ostrzeżenia, fake newsy - fałszywe wiadomości:

1. Zgłosić należy ten fakt rodzicom oraz wychowawcy lub pedagogowi (albo innemu pracownikowi P42, któremu ufasz).
2. W miarę swoich możliwości i umiejętności zabezpieczyć trzeba dowody. Skorzystać można z pomocy rodziców i pracowników przedszkola. Jeśli są świadkowie zdarzenia, poinformować należy o nich wychowawcę.

Zabezpieczenie dowodów jest przede wszystkim zadaniem rodziców lub opiekunów prawnych, w czynnościach tych może wspomagać ich przedstawiciel przedszkola posiadający odpowiednie kompetencje techniczne. Dowody odgrywają kluczowe znaczenie w identyfikacji sprawców.

Działania przedszkola:

- 1) Powiadomi Twoich rodziców o zaistniałym zdarzeniu.
- 2) We współpracy z nimi, po dokonaniu analizy dowodów ustali okoliczności uzyskania przez dziecko dostępu do szkodliwych treści.
- 3) Jeżeli treści można bezpośrednio powiązać z pracownikami przedszkola lub innymi rodzicami, przedszkole podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy.

Sprawcą jest osoba, która udostępniła szkodliwe treści lub twórca tych treści.

4) Po ustaleniu sprawcy zostanie przeprowadzona rozmowa z nim. W trakcie rozmowy sprawcy zostanie uświadomiona szkodliwość prowadzonych przez niego działań.

5) Przedszkole zastosuje wobec sprawcy ustalone środki dyscyplinujące.

6) Jeżeli treści nie można bezpośrednio powiązać z przedszkolem, przedszkole zgłosi incydent na policję oraz do serwisu Dyżurnet.

7) Jeżeli upowszechniane treści naruszały obowiązujące prawo, przedszkole złoży zawiadomienie na policję.

3. Kontakt z treściami szkodliwymi lub niebezpiecznymi może wywołać u dziecka duży stres i frustrację. Skontaktuje się z dzieckiem pedagog lub psycholog i porozmawia z dzieckiem o tym, co czuje – warto skorzystać z ich pomocy.

Działania przedszkola:

1) Uzgodnienie z rodzicami podejmowane działania i formy wsparcia dziecka.

2) Zapewni Mu pomoc pedagoga lub psychologa.

3) Jeżeli pomoc udzielona przez przedszkole okaże się niewystarczająca, w porozumieniu z rodzicami może dziecko skierować na specjalistyczną terapię.

Rodzaj krzywdy

Naruszenie prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania w sieci danych osobowych lub wizerunk małego

Ścieżka postępowania małego

1. Gdy sprawcą jest dziecko – kolega ofiary z przedszkola, dziecko kontaktuje się z wychowawcą. Przedstawia mu sytuację (szczegóły sprawy), okoliczności naruszenia swoich praw.
2. Informuje równocześnie o zaistniałym zdarzeniu rodziców.
3. Trzeba pomóc dziecku zabezpieczyć dowody naruszenia jego praw. Gromadzi się z pomocą pracownika przedszkola /i rodziców/, posiadającego umiejętności z zakresu technologii cyfrowej (może go wskazać wychowawca) materiały świadczące o wystąpieniu nieodpowiedniego lub niedozwolonego prawem działania – w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub mms/sms).
4. Dowody zabezpiecza rodzic i wychowawca.
5. Trzeba dokonać zmian identyfikujących dziecko w sieci – powinni być przy tym rodzice

Działania przedszkola:

1) Przedszkole podejmie działania mające na celu ustalenie sprawcy naruszenia praw dziecka do ochrony wizerunku i danych osobowych.

2) Jeśli sprawcą okaże się inne dziecko, którego działaniu nie przyświecał świadomy zamiar wyrządzenia szkody majątkowej lub osobistej (był to np. niestosowny żart, niewłaściwe zachowanie wobec dziecka), przedszkole przekaze inf. rodzicom sprawcy, przeprowadzi rozmowę z dzieckiem.

Uwaga!

Zebrane dowody muszą jasno wskazywać na konkretnego sprawcę oraz na to, że sprawca świadomie zmierzał do wyrządzenia dziecku szkody majątkowej lub osobistej.

3) Jeżeli naruszenie prywatności dziecka lub wyłudzenie czy kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem szkody majątkowej lub osobistej – to przedszkole i rodzice powinni przekazać dowody policji. Decyzję o powiadomieniu policji podejmuje dyrektor w porozumieniu z rodzicami. W takiej sytuacji identyfikacji sprawcy dokonuje policja.

6. Jeżeli naruszenie praw dziecka skutkuje dla niego dużym obciążeniem emocjonalnym, dziecko/rodzice zwraca się do pedagoga lub psychologa o wsparcie, którego ono potrzebuje. Zaplanują oni wraz z rodzicami rodzaj pomocy dla dziecka i wdłużą działania chroniące je przed stresem, lękiem, wstydem lub innymi emocjami, których doświadczyło.

Działania przedszkola:

1) Zapewni dziecku opiekę pedagogiczno-psychologiczną. W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych na Jego rzecz i w razie potrzeby, którą zgłosi wraz ze swoimi rodzicami, może skierować dziecko za zgodą rodziców do placówki specjalistycznej.

2) Powiadomi rodziców dzieck o swoich działaniach w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).

3) Zadba o to, aby informacje narażające dziecko na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

Rodzaj krzywdy

Nawiązywanie przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie

W przypadkach niebezpiecznych kontaktów inicjowanych w Internecie może dochodzić do zagrożenia życia i zdrowia dziecka, a także szantażu i przymusu realizacji czynności seksualnych.

Ścieżka postępowania małoletniego

Jeśli rodzice lub opiekunowie prawni zgłoszą w przedszkolu taki problem związany z dzieckiem lub zrobi to samo dziecko:

1. Dziecko może o nim dokładnie opowiedzieć rodzicom, wychowawcy lub innemu pracownikowi P42, któremu ufa.
2. Dorosły zbiera dowody dostępne w formie elektronicznej (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Zabezpiecza te dowody – może skorzystać z pomocy pracownika przedszkola, którego wskaże wychowawca.
3. Przekazać trzeba dowody wychowawcy i rodzicom. Od chwili przekazania przez dziecko i rodziców dowodów przedszkolu, to placówka we współpracy z rodzicami zgłasza sprawę policji w celu ustalenia sprawcy. I to policja prowadzi dalsze dochodzenie w tej sprawie.

W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15, placówka ma obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego.

Uwaga! *Nie można podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy – to zadanie policji. Nie można próbować samemu bezpośrednio kontaktować się ze sprawcą.*

Działania przedszkola i rodziców:

1) Wychowawca we współpracy z rodzicami powiadomi o zdarzeniu dyrektora i pedagoga specjalnego.

2) Przedszkole i rodzice bezzwłocznie zawiadomią policję o wystąpieniu zdarzenia. Przekazą policji dowody oraz wszelkie uzyskane informacje o sprawcy.

4, Jeżeli dziecko potrzebuje pomocy i wsparcia po ujawnieniu zdarzenia, zwraca się o pomoc do pedagoga lub/i psychologa.

Działania przedszkola:

1) wszelkie działania pomocowe wobec dziecka, stosownie do Jego potrzeb uzgodni z rodzicami.

2) obejmie dziecko opieką psychologiczną i pedagogiczną. Jeśli będzie potrzebna dalsza pomocy, w uzgodnieniu z rodzicami, przedszkole może dziecko skierować na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej

Część IV. Materiał pomocniczy

Prawa dziecka + wykaz telefonów i adresów mailowych do instytucji pomocowych

Prawa dziecka – co musicie o nich wiedzieć?

W Polsce najważniejszymi aktami prawnymi, gwarantującymi prawa dziecka, są: Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka i Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka. Źródłem praw dziecka jest godność człowieka, zwana również człowieczeństwem. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisana jest ona w art. 30:

„Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych”.

Z godności wywodzą się dwie zasady: wolność i równość, które są podstawą wszystkich praw człowieka. Wolność oznacza to, że człowiek nie jest własnością kogokolwiek, posiada wolną wolę, może samodzielnie podejmować decyzje i świadomie ponosić za nie odpowiedzialność (dziecko uczy się tego w trakcie dojrzewania). Równość oznacza, że każde dziecko ma takie same prawa i ma być tak samo traktowane przez wszystkich bez jakiegokolwiek dyskryminacji.

Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka – każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych (Art. 72. Konstytucji RP).

Każdemu dziecku przysługują prawa dziecka tak, jak każdemu dorosłemu prawa człowieka. Praw tych nikt nie może dziecka pozbawić. Prawa dziecka są więc naturalną konsekwencją praw człowieka.

Doprecyzowanie praw dziecka wynika z potrzeby dania dzieciom dodatkowej ochrony przed dorosłymi – dziecko ze swej natury jest słabsze od nich. Taką ochronę dają dzieciom ich prawa zapisane w Konwencji o Prawach Dziecka, którą przyjęło Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. Polska podpisała Konwencję o Prawach Dziecka 7 czerwca 1991 roku i od tego momentu jej przepisy, zobowiązujące państwo do przestrzegania praw dziecka, obowiązują także w naszym kraju.

Prawa dziecka istnieją po to, aby je chronić, aby zapewnić im zdrowie i bezpieczeństwo. Jeśli wszyscy szanowaliby prawa dziecka, każde dziecko byłoby odpowiednio traktowane. Niestety, nie zawsze tak jest. W każdym kraju są dzieci, których prawa są łamane. Dzieci bywają krzywdzone, wykorzystywane czy zastraszone.

Konwencja Praw Dziecka zakłada, że należy się im szczególna opieka i ochrona, bo nie zawsze są w stanie należycie zadbać o swoje bezpieczeństwo.

Gdy znacie swoje prawa, możecie łatwiej obronić się przed przemocą, krzywdzeniem, dyskryminacją, której doświadczacie ze strony rówieśników i dorosłych. Bo wiecie, że macie prawo do ochrony swojego zdrowia i bezpieczeństwa oraz że są instytucje, które powinny dzieciom pomóc.

Dlatego dzieci na całym świecie, podobnie jak dorośli, mają zapewnione swoje prawa, czyli obowiązujące reguły postępowania, które mają dzieci chronić przed wszelką krzywdą.

Zamierzeniem twórców Konwencji Praw Dziecka było kierowanie się zawsze ich dobrem oraz traktowanie wszystkich dzieci jako równych wobec prawa, niezależnie od pochodzenia, koloru skóry czy wyznania.

DO DZIECI: Warto, abyście zapamiętali, że:

- Prawa dziecka dotyczą każdego dziecka, czyli osoby poniżej 18. roku życia.
- Nie musicie nic zrobić, aby otrzymać prawa.
- Prawa dziecka macie zawsze i nikt nie może wam ich odebrać.
- Wszystkie prawa dziecka są równie ważne. Nie ma praw mniej lub bardziej ważnych od innych.
- Prawa dziecka dotyczą różnych dziedzin waszego życia, np. macie prawo do:
 - ✓ znajomości swoich praw oraz powoływania się na nie w różnych sytuacjach, a także do ich poszanowania przez innych,
 - ✓ do swobody myśli, sumienia i wyznania,
 - ✓ do prywatności i tajemnicy korespondencji
 - ✓ do nauki i informacji
 - ✓ do wypoczynku i czasu wolnego
 - ✓ do opieki zdrowotnej
 - ✓ do wychowania przez rodziców
 - ✓ prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem
 - ✓ prawo do własnej tożsamości, które oznacza, że macie prawo do imienia, nazwiska i obywatelstwa i znajomości swego pochodzenia
 - ✓ prawo do wyrażania własnych poglądów.
- Za ochronę Waszych praw odpowiada państwo.

Ze swoimi prawami macie do czynienia każdego dnia w różnych sytuacjach. Jeśli np. gracie w piłkę po lekcjach, to realizujecie wasze prawo do zabawy; jeśli idziecie do kina z koleżankami – realizujecie prawo do spotkania się z innymi i wykorzystywania czasu wolnego; gdy kładziecie się spać – korzystacie z prawa do odpoczynku; gdy np. złamiecie nogę – korzystacie z prawa do opieki zdrowotnej.

Prawa kojarzyć się mogą ze swobodą decydowania o wszystkim, co Was dotyczy. Jednak prawa mają też swoje ograniczenia, które wynikają z faktu, że:

- inni też mają takie same prawa i egzekwując swoje prawa, nie możecie naruszać praw innych osób,
- poza przyznanymi Wam prawami macie nałożone przez rodziców i szkołę (czyli państwo) pewne obowiązki, które powinniście wypełniać.

Jak widzicie, Wasze prawa wiążą się więc równocześnie z pewnymi ograniczeniami i obowiązkami, które zostały na Was nałożone. Wynika z nich na przykład, że:

- nie możecie spać w domu cały dzień i nie pójść do szkoły, bo Wam się nie chce;
- nie możecie chodzić tylko na te lekcje, które lubicie;
- nie macie prawa do robienia zdjęć lub filmików koleżance lub koledze bez ich zgody;
- nie macie prawa do złośliwego komentowania ubioru lub zachowania kolegi czy koleżanki.

Podstawę korzystania z danych Wam praw stanowi zatem umiejętność świadomego z nich korzystania.

Najważniejsze prawa dziecka (skierowane do dzieci)

OCHRONA PRZED PRZEMOCĄ I WYKORZYSTYWANIEM

✚ Prawo do ochrony przed wykorzystywaniem, przemocą i poniżaniem

1. Macie prawo do życia bez wyzyskiwania i wykorzystywania, nikt nie może was siłą zmuszać do zrobienia niczego, a zwłaszcza czegoś złego. Nikt też nie może zmuszać Was do pracy ponad siły ani wykorzystywać zarobkowo w inny sposób.

2. Macie prawo do ochrony przed przemocą fizyczną, psychiczną i zaniedbaniem. Nikt nie ma prawa Was bić, prześladować i wykorzystywać w celach seksualnych. Macie prawo do ochrony przed wszystkimi formami wykorzystywania seksualnego. Nikt nie ma prawa dotykać Was w sposób, którego sobie nie życycie i nakłaniać lub zmuszać Was do kontaktów seksualnych.

3. Nikt nie ma prawa angażować Was w produkcję narkotyków i handel nimi ani zmuszać czy namawiać do ich zażywania. Policja, nauczyciele i inne służby mają za zadanie chronić Was przed dostępem do nich.

Przykłady:

- ✓ *Nie możecie więc zmuszać koleżanki w jakikolwiek sposób, aby dała wam swoją zabawkę..*
- ✓ *Nie możecie zmuszać kolegi do zapalenia papierosa, wypicia alkoholu lub zażycia narkotyku.*
- ✓ *Nie możecie nikogo uderzyć ani wyśmiewać się z jego wyglądu czy zachowania.*

A czy rodzice mają prawo nałożyć na Was obowiązki domowe, np. zrobienie zakupów, wynoszenie śmieci, sprzątnięcie swojego pokoju?

Tak, ponieważ rodzice wychowują was wg pewnych zasad. Uczą porządku, przydzielają różne zadania do wykonania. Uczą was w ten sposób odpowiedzialności. To przejaw troski o Wasze przyszłe życie.

4. Macie prawo do życia bez przemocy i poniżania. Nikt nie może Was bić ani znęcać się nad Wami w inny sposób. Macie też prawo do szukania wszelkiej pomocy, zawsze, gdy jesteście krzywdzeni.

Komentarz:

Nikt (kolega, koleżanka lub dorosły) nie ma prawa Was uderzyć, wyzywać lub poniżyć w jakikolwiek inny sposób. Nikt nie ma też prawa wyśmiewać się z czyjegoś wyglądu czy zachowania.

5. Prawo do ochrony przed przemocą oznacza, że bicie i poniżanie, znęcanie się, okrutne i poniżające traktowanie są niedopuszczalne i karalne.

EDUKACJA I ODPOCZYNEK

❖ Prawo do nauki i informacji

1. Macie prawo do nauki i dostępu do informacji, ale także prawo do czasu wolnego – wypoczynku zabawy czy korzystania z zajęć rekreacyjnych.

2. Wasze prawo do nauki polega na tym, że jesteście uprawnieni do korzystania z bezpłatnej edukacji, bo państwo gwarantuje każdemu z Was bezpłatny dostęp do szkoły. Możecie

również wybrać szkołę prywatną lub społeczną, która jest płatna. Jednocześnie jednak macie obowiązek chodzenia do szkoły. Prawo do nauki daje Wam możliwość dokonania określonego wyboru.

Komentarz:

1) *Mowa jest o tym w Konwencji o Prawach Dziecka (art.17) – „Masz prawo do uzyskiwania informacji z różnorodnych źródeł. Gazety, książki, radio, telewizja, internet i wszelkie inne media skierowane do dzieci powinny dostarczać Ci takie informacje, które są zrozumiałe i nie wyrządzają Ci krzywdy.”*

2) *Edukacja powinna rozwijać Wasze zdolności i umiejętności. Powinna także uczyć tolerancji i szacunku dla praw człowieka, rodziców oraz kultury i kraju, z którego pochodzicie. Poprzez odpowiednią edukację powinniście uczyć się także jak chronić środowisko naturalne.*

3) *Macie prawo uczyć się i zdobywać informacje, czytając gazety, książki, oglądając telewizję i korzystając z Internetu. Jednak nauczyciele i rodzice powinni dbać o Wasze bezpieczeństwo. Surfowanie po necie bywa naprawdę niebezpieczne.*

❖ Prawo do odpoczynku i wolnego czasu

Chodzi o w nim o to, abyście na przykład w szkole mieli przerwy, ferie i wakacje i żeby zajęcia nie trwały cały dzień.

Przykłady:

- *Czy koleżanka która zaprosiła na swoje urodziny tylko część Waszej grupy, naruszyła takim zachowaniem czyjeś prawo?*

Komentarz. Nie, bo ma ona prawo organizować sobie czas wolny i spotykać się z kim chce.

- *Czy nauczyciel, który przedłużył lekcję na czas całej przerwy, naruszył Wasze prawo do odpoczynku?.*

Komentarz. Tak, przerwa ma Wam zapewnić odpoczynek przed kolejną lekcją.

PRAWO DO WYCHOWANIA W RODZINIE

Macie prawo do wychowania w rodzinie, a rodzice zawsze powinni kierować się Waszym dobrem. Nawet, gdy rodzice nie są razem i mieszkają osobno, macie prawo do kontaktu z każdym z nich, chyba że to byłoby dla Was szkodliwe. Macie też prawo mieszkać ze swoimi rodzicami, chyba że nie byłoby to dla Was dobre, np. jesteście krzywdzeni.

PRYWATNOŚĆ

❖ Prawo do prywatności

Nikt nie może w sposób arbitralny i bezprawny ingerować w sferę życia prywatnego, rodzinnego lub domowego dziecka czy w jego korespondencję. Nikt nie ma prawa poniżać i ośmieszać dziecka ani wtrącać się do jego osobistych spraw, czytać listów, maili, smsów czy pamiętników – chyba że w uzasadnionych sytuacjach sąd zadecyduje inaczej.

Macie prawo do tajemnicy korespondencji, prywatności i swobody wypowiedzi. Prawo do prywatności oznacza, że możecie dysponować własnymi rzeczami, nikomu nie wolno bez powodów wkraczać w Wasze sprawy osobiste i rodzinne.

Prawa dzieci podlegają pewnym ograniczeniom, ale tylko w sytuacji, gdy chodzi o Wasze dobro i bezpieczeństwo.

Przykład:

Podczas zabawy, zabieracie telefon swojemu koledze i czytacie jego smsy. Czy uważacie to za zabawny żart czy naruszenie jego prawa?

Komentarz:

Oczywiście naruszyliście tu prawo Waszego kolegi do prywatności, bo nikt nie ma prawa do ingerencji w waszą prywatność, chyba że robi to ze względu na wasze dobro. Artykuł 16 Konwencji o Prawach Dziecka wskazuje: Nikt nie ma prawa do ingerencji w Twoją prywatność, chyba że robi to ze względu na dobro Twoje lub Twoich bliskich.

WYRAŻANIE WŁASNYCH POGLĄDÓW, SWOBODA MYŚLI, SUMIENIA I WYZNANIA

❖ Prawo do swobodnego wyrażania własnych poglądów we wszystkich sprawach dotyczących dziecka

Prawo do wyrażania własnych poglądów oznacza, że w ważnych dotyczących Was sprawach możecie wygłaszać swoje zdanie, opinie, własną wolę.

Komentarz: *Prawo to oznacza też, że nie możecie się z nikogo wyśmiewać, szydzić z jego wyglądu, zachowania, itp. Jeśli to zrobicie, naruszyacie prawo kolegi/koleżanki do ochrony przed poniżaniem i dyskryminacją.*

Artykuł 12 Konwencji o Prawach Dziecka stanowi, że macie prawo wypowiadać swoje zdanie w sprawach, które Was dotyczą, a dorośli powinni was wysłuchać i wziąć je pod uwagę. Nawet w postępowaniu przed sądem.

❖ Prawo do swobody myśli, sumienia i wyznania

Swoboda wyrażania wyznawanej religii lub przekonań może podlegać tylko takim ograniczeniom, które są przewidziane prawem i są konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego i porządku publicznego, zdrowia lub moralności społecznej bądź podstawowych praw i wolności innych osób.

W realizacji tego prawa ochrona praw dziecka oraz praw rodziców wzajemnie się przenikają. Oznacza to, że macie przyznane prawo do wolności sumienia i wyznania, jednak możecie z niego korzystać pod władzą rodzicielską. Oznacza to, że rodzice mogą Was wychowywać zgodnie ze swoimi przekonaniem w sprawach religii.

Przykład: *Uczniowie niepełnoletni nie mogą sami decydować o udziale w lekcjach religii. Prawo do decydowania o wychowaniu religijnym dzieci Konstytucja i Kodeks rodzinny i opiekuńczy daje rodzicom.*

Religia i etyka nie są dla ucznia przedmiotami obowiązkowymi, udział w nich jest dobrowolny. Uczeń może uczestniczyć w zajęciach z religii, z etyki, z obu przedmiotów, może też nie wybrać żadnego z nich.

OPIEKA, POMOC PAŃSTWA I OCHRONA DZIECKA PRZEZ PAŃSTWO

❖ Prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa

Gdy znajdujecie się w sytuacji, gdy zostaliście pozbawieni czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie możecie pozostawać w tym środowisku, państwo musi zapewnić Wam opiekę, m.in.: umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję lub – gdy jest to niezbędne – umieszczenie w odpowiedniej instytucji powołanej do opieki nad dziećmi.

❖ **Prawo do zachowania godności, szczególnie dziecka psychicznie lub fizycznie niepełnosprawnego**

Dziecko niepełnosprawne powinno mieć zapewnioną pełnię normalnego życia w warunkach gwarantujących mu godność, umożliwiających osiągnięcie niezależności oraz ułatwiających aktywne uczestnictwo dziecka w życiu społeczeństwa.

Przysługuje Wam zatem prawo do pełnego dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, prawo do nauki, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i innych gwarancji i zabezpieczeń społecznych.

❖ **Prawo do ochrony zdrowia i opieki medycznej**

Oznacza to, że macie prawo do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień przy leczeniu chorób oraz profilaktyki i rehabilitacji zdrowotnej oraz nie możecie zostać pozbawieni dostępu do tego rodzaju opieki zdrowotnej.

❖ **Prawo do otrzymywania pomocy i wsparcia od państwa, jeśli Ty i Twoja rodzina jesteście w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.**

Państwo powinno wspierać rodziny, których nie stać na zapewnienie dzieciom odpowiedniego poziomu życia.

❖ **Prawo do ochrony przed konfliktem zbrojnym**

Jeśli nie ukończyliście 15 lat, nie możecie być rekrutowani do wojska i brać bezpośredniego udziału w konflikcie zbrojnym.

❖ **Prawo do ochrony w procesie karnym**

Jeżeli złamaliście prawo, nie powinniście przebywać w więzieniu z dorosłymi. Macie prawo utrzymywać kontakt ze swoją rodziną oraz prawo do pomocy prawnej lub innej np. psychologa. Macie prawo zgłaszać sytuacje, w których jesteście źle traktowani. Jeśli złamiecie prawo, powinniście uzyskać pomoc prawną i być właściwie traktowani przez system sprawiedliwości

ZNAJOMOŚĆ SWOICH PRAW I PRAWO POWOŁYWANIA SIĘ NA NIE

Wszystkie dzieci mają takie same prawa.

Nie ma gorszych ani lepszych dzieci – każde dziecko takie same prawa jak wszyscy. Wszystkie dzieci są równe wobec prawa i nikogo nie można dyskryminować bez względu na to kim jest, gdzie mieszka, czym zajmują się jego rodzice, jakim mówi językiem, jaką wyznaje religię, jakiej jest płci, czy jest w pełni sprawny, czy też nie, czy jest bogaty, czy biedny.

Komentarz: *Macie prawo do tego, aby każdy Wasze prawa szanował, ale również Wy musicie szanować prawa innych. Macie prawo do bycia takimi, jakimi jesteście, nawet gdy różnicie się od innych. Wasze prawa w żaden sposób nie powinny jednak ograniczać praw innych osób.*

Macie prawo znać swoje prawa! Państwo powinno zadbać, aby prawa dziecka zawarte w Konwencji Praw Dziecka były znane zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. O prawach dziecka uczycie się np. w szkole. Artykuły 43-54 Konwencji dotyczą tego, jak dorośli i państwo powinni współpracować, aby Wasze prawa były przestrzegane i chronione.

Gdzie można się poskarżyć, gdy Wasze prawa są łamane?

Jeśli znacie kogoś, kto potrzebuje pomocy lub sami znajdujecie się w trudnej sytuacji, możecie zwrócić się o pomoc do rodziców, wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego czy dyrektora szkoły, zgodnie ze ścieżką postępowania opisaną w „Standardach ochrony małoletnich”.

Możecie też skontaktować się z policją (numer 112) oraz instytucjami niosącymi pomoc dzieciom. Oto jedne z nich:

116111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży;

800121212 – Dziecięcy telefon zaufania, prowadzony przez Rzecznika Praw Dziecka.